

Euroopan unionin
neuvosto

**Bryssel, 11. kesäkuuta 2015
(OR. en)**

9832/15

INST 200

ILMOITUS: I/A-KOHTA

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Vastaanottaja: Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto

Asia: Komission kertomus Euroopan parlamentille ja neuvostolle kansalaisaloitetta koskevan asetuksen (EU) N:o 211/2011 soveltamisesta (eurooppalainen kansalaisaloite)

1. Eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevat säännöt ja menettelyt vahvistetaan asetuksessa (EU) N:o 211/2011¹, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2012.
2. Kyseisen asetuksen 22 artiklassa säädetään, että komission on esitettävä Euroopan parlamentille ja neuvostolle kertomus asetuksen soveltamisesta viimeistään 1. huhtikuuta 2015 ja sen jälkeen joka kolmas vuosi. Näin ollen komissio antoi kertomuksensa 31. maaliskuuta 2015².

¹ EUVL L 59, 11.3.2011, s. 9.

² COM(2015) 145 final.

3. Yleisten asioiden työryhmä tarkasteli komission kertomusta 24. huhtikuuta, 8. toukokuuta, 29. toukokuuta ja 5. kesäkuuta 2015, ja valtuuskuntia pyydettiin esittämään alustavat kantansa ja kommenttinsa. Puheenjohtajavaltio on laatinut keskusteluista yhteenvedon, joka on tämän ilmoituksen liitteessä.
 4. Pysyvien edustajien komiteaa ja neuvostoa pyydetään näin ollen panemaan merkille liitteessä oleva puheenjohtajavaltion yhteenvedo.
-

PUHEENJOHTAJAVALTION ILMOITUS**YHTEENVETO YLEISTEN ASIOIDEN TYÖRYHMÄSSÄ KÄYDYISTÄ,
EUROOPPALAISTA KANSALAISALOITETTA KOSKENEISTA KESKUSTELUISTA**

Valtuuskunnat pohtivat nykyisenlaisen eurooppalaisen kansalaisaloitteen toimivuutta. Ne olivat yhtä mieltä siitä, että välineellä on tärkeä rooli osallistavan demokratian vahvistamisessa, mutta katsoivat, että sen toimivuudessa ja käyttäjäystävällisyydessä on parantamisen varaa³.

Eurooppalaiseen kansalaisaloitteeseen liittyvät mahdollisuudet eivät saa jäädä joidenkin sen puutteiden varjoon. Nämä puutteet saattavat luoda kansalaisille väriä odotuksia ja kääntyä EU:ta vastaan. Seuraavassa esitetään valtuuskuntien käsittelemät parannusmahdollisuudet ei-kattavasti. Kyseessä on ensimmäinen yhteenveto alustavista keskusteluista:

1. Eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevan tietoisuuden lisääminen – useat valtuuskunnat ehdottivat kansalaisaloitetta koskevien tiedotuskampanjoiden parantamista nykyaikaisin ja interaktiivisin keinoin välinettä koskevan yleisen tietoisuuden lisäämiseksi ja kansalaisten kannustamiseksi sen hyödyntämiseen.
2. Kansalaisaloitteiden promoottoreille annettavan neuvonnan parantaminen – valtuuskunnat ehdottivat myös, että komissio antaisi parempaa oikeudellista neuvontaa kansalaisaloitteiden promoottoreille tai tutkisi mahdollisuutta nimittää erityisavustaja tukemaan kansalaisaloitteiden järjestäjiä.

³ Asiaan liittyen on esitetty useita toteuttamiskelpoisia ideoita, mm. Euroopan talous- ja sosiaalikomitean idea eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevasta päivästä (<http://www.eesc.europa.eu/?i=president.en.speeches-statements&itemCode=35383>) ja Euroopan oikeusasiamiehen aloitteeseen perustuva tutkimus OI/9/2013/TN (<http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/decision.faces/en/59205/html.bookmark>).

3. Liian lyhyet määräajat – useat valtuuskunnat olivat sitä mieltä, että vuoden määräaika allekirjoitusten keräämiseksi on liian lyhyt ja että sitä pitäisi pidentää. Vaihtoehtoisesti määräaika voitaisiin pitää ennallaan, mutta kansalaisaloitteen järjestäjien olisi voitava päättää, milloin kyseinen kausi alkaa (mahdollisesti kahden kuukauden kuluessa). Myös koko asetuksen määräaikajärjestelmän tarkistamista kannatettiin.
4. Verkossa toteutettavan keruujärjestelmän parantaminen – valtuuskunnat myönsivät, että verkossa toteuttavaan keruujärjestelmään on tehty parannuksia, mutta ne olivat sitä mieltä, että jäljellä oleviin puutteisiin olisi puututtava.
5. Tietovaatimusten yksinkertaistaminen – eräät valtuuskunnat ottivat esille sen, että eurooppalaisen kansalaisaloitteen allekirjoittajille asetetaan erilaisia vaatimuksia ja heiltä edellytetään erityyppisiä henkilötietoja.
6. Jotkut kansalaiset eivät voi käyttää oikeuttaan tukea kansalaisaloitteita – se, että eri jäsenvaltiot asettavat allekirjoittajille erilaisia vaatimuksia ja edellyttävät näiltä erityyppisiä henkilötietoja, voi johtaa siihen, että jotkut kansalaiset eivät voi käyttää oikeuttaan tukea eurooppalaista kansalaisaloitetta, jos he ovat yhden jäsenvaltion kansalaisia ja asuvat toisessa jäsenvaltiossa.
7. Poliittisen keskustelun käynnistäminen tai neuvojen antaminen – eräät jäsenvaltiot ehdottivat, että komission olisi käynnistettävä eurooppalaisen kansalaisaloitteen aihetta koskeva poliittinen keskustelu myös silloin, kun aloite hylätään, jos sitä kannatetaan vaaditulla määrällä allekirjoituksia. Lisäksi ehdotettiin, että komission olisi mahdollisuuksien mukaan annettava eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestäjille neuvoja siitä, miten ne voivat edistää aloitettaan tapauksissa, joissa aloite liittyy alaan, joka ei kuulu komission toimivaltaan.

8. Järjestäjien oikeudellinen vastuu – eräät valtuuskunnat ovat huolissaan siitä, että nykyisen eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevan asetuksen nojalla eurooppalaisen kansalaisaloitteen promoottori on henkilökohtaisesti oikeudellisesti vastuussa kampanjaan liittyvistä toimista. Promootoreilla ei myöskään ole oikeudellista henkilöyttä, minkä vuoksi he vastaanottavat ja käsittelevät henkilötietoja luonnollisina henkilöinä ilman, että heitä sitovat samat tietosuojasäännöt kuin oikeudellisia henkilöitä.
9. Eurooppalaisen kansalaisaloitteen hylkäämisperusteet – useat valtuuskunnat olivat sitä mieltä, että komission pitäisi perustella kansalaisaloitteiden hylkääminen aiempaa selkeämmin ja kattavammin.
10. Euroopan parlamentin julkisten kuulemisten laajentaminen – yksi valtuuskunta ehdotti, että Euroopan parlamentti kutsuisi julkisiin kuulemisiinsa useampien alojen asiantuntijoita monipuolisempien mielipiteiden saamiseksi, ja että 500 000 allekirjoituksen keräämisen jälkeen voitaisiin järjestää välikuuleminen aloitteiden edistämiseksi ja poliittisen tuen saamiseksi.
11. Sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto – yksi valtuuskunta viittasi mahdollisuuteen ottaa käyttöön sähköiset allekirjoitukset, mikä helpottaisi allekirjoitusten keruuta ja eurooppalaisten kansalaisaloitteiden allekirjoittajien tunnistamista.

Yksi valtuuskunta ehdotti, että komissio laatisi taulukon ehdotetuista parannuksista, niiden toteutuskeinoista ja täytäntöönpanosta vastaavista elimistä⁴. Tätä ehdotusta kannatettiin laajasti.

⁴ Yhteistyö EU-toimielinten ja kansalaisjärjestöjen kanssa voisi tässä yhteydessä olla arvokasta, samoin selvitys eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevien säännösten (11 artiklan 4 kohta) ja osallistavaa demokratiaa koskevien säännösten vuorovaikutuksesta.

Valtuuskunnat esittivät komissiolle myös useita kysymyksiä erityisesti käytännön toimista, joita se aikoo toteuttaa, sekä näiden toimien aikataulusta. Jotkin valtuuskunnat esittivät kysymyksiä tiettyjen palvelujen kustannuksista (esim. ohjelmistopäivitykset, käänöspalvelut ja palvelinten käyttöön anto). Muissa puheenvuoroissa epäiltiin välineen käyttäjäystävällisyyttä tai viitattiin eurooppalaisia kansalaisaloitteita koskevan tietoisuuden puutteeseen. Eräät valtuuskunnat painottivat haluaan osallistua aktiivisesti ja rakentavasti tuleviin keskusteluihin, kysyivät, mitä jatkotoimia on toteutettu liittyen ensimmäisen varapuheenjohtajan Timmermansin sitoumukseen käynnistää poliittinen keskustelu myös epäonnistuneista kansalaisaloista, ja pohdittiin koko asetuksen tarkistamisen huonoja puolia.

Komission antamat tiedot

Vastauksena valtuuskuntien esille ottamiin kysymyksiin komissio selvensi, ettei se tietyistä odotuksista huolimatta aio esittää ehdotusta eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevan asetuksen tarkistamiseksi vuoden loppuun mennessä. Tällaista päätöstä ei ole tehty, vaikka komissio ei pidäkään vaihtoehtoa poissuljettuna. Se toivoi kuitenkin saavansa Euroopan parlamentilta ja neuvostolta palautetta ennen jatkotoimista päättämistä. Jos eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevaa asetusta tarkistetaan liian aikaisin – ottaen huomioon, että se on ollut voimassa vasta kolme vuotta – riskinä on, että parannukset jäävät osittaisiksi eivätkä kata välineen kaikkia näkökohtia.

Talousarvion osalta komissio vahvisti, ettei eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevaa asetusta varten ei ole olemassa erityistä budjettikohtaa, minkä vuoksi varat tulevat useista eri budjettikohdista. Komissio ei kyennyt antamaan tarkkoja lukuja, vaikka kustannukset liittyvät pääasiassa tietotekniikkaan (verkossa toteutettavaan keruuseen liittyvät ohjelmistot, palvelinten käyttöön anto ja eurooppalaisia kansalaisaloitteita koskevan rekisterin verkkosivusto). Komissio selitti, että se on toteuttamassa tutkimusta, jonka se toivoi voivansa julkaista ennen kesää ja joka koskee nyt käytössä olevaa keruuprosessia ja jossa vertaillaan analyttisesti muita olemassa olevia prosesseja ja järjestelmiä paikallisella ja kansallisella tasolla. Se aikoo kuitenkin edelleen antaa palvelimia käyttöön, jollei parempaa ratkaisua löydetä. Komissio päivittää ohjelmistoa säännöllisesti järjestäjien sille ilmoittamien käytännön ongelmien ratkaisemiseksi.

Tietoisuuden lisäämisen osalta komissio on toteuttanut huomattavia toimia kansalaisten valistamiseksi (mm. eurooppalaisia kansalaisaloitteita koskeva opas, joka lähetettiin kaikille sitä pyytäneille komission edustustoille ja jäsenvaltioille, verkkosivusto ja julisteita sekä konferenssi vuonna 2012). Se korosti myös Euroopan parlamentin ja Euroopan talous- ja sosiaalikomitean panosta.

Ensimmäisen varapuheenjohtajan Timmermansin tarkoittaman poliittisen keskustelun osalta komissio ei aio käynnistää uutta, muodollista ja järjestelmällistä vuoropuhelua eurooppalaisten kansalaisaloitteiden järjestäjien kanssa. Se tutkii kuitenkin tapoja parantaa viestintää nykyisissä toimintapuitteissa.

Vastauksena valtuuskuntien mainitsemiin lukuisiin parannusehdotuksiin komissio korosti, että sen on vaikea antaa enempää ohjeita ja oikeudellisia neuvoja, koska se ei voi olla sekä kansalaisaloitteen laatija että vastaanottaja. Europe Direct -neuvontapalvelun työntekijät komission yksiköiden tuella antavat jo nyt oikeudellista neuvontaa EU:n ja komission toimivallasta. Tämä neuvonta on kuitenkin epävirallista eikä se vaikuta eurooppalaisen kansalaisaloitteen rekisteröintihakemukseen annettavaan muodolliseen vastaukseen tai kata ehdotuksen konkreettista laatimista koskevaa neuvontaa. Komissiota on pyydetty parantamaan kansalaisaloitteen hylkäämisperusteluja, mutta komissio on sitä mieltä, että sen vastaukset pyritään jo nyt laatimaan niin yksityiskohtaisesti ja selvästi kuin mahdollista. Määräaikojen pidentämisen osalta komissio vastasi, että tämä edellyttäisi asetuksen tarkistamista. Lopuksi komissio esitteli tämän ilmoituksen lisäyksessä olevan alustavan taulukon eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevista ongelmista ja niihin liittyvistä parannusehdotuksista.

Lisäys

Alustava taulukko käsiteltyjen ongelmien ratkaisukeinoista

Ongelma	Käytännön järjestelyt	Komission delegoidut tai täytäntöönpanosäädökset	Asetuksen tarkistaminen ⁵
1. Tietoisuuden lisääminen	x		
2. Parempaa neuvontaa promoottoreille	x		
3. Liian lyhyet määräajat			x
Järjestäjät voivat valita keruukauden alkamispäivämäärän			x
4. Verkossa toteutettavaan keruujärjestelmään tehtävät parannukset:			
– parannukset komission ohjelmistoon	x		
– parannukset verkossa toteutettavan keruujärjestelmän teknisiin eritelmiin		x	
– parannukset asetuksen (EU) N:o 211/2011 6 artiklassa määriteltyyn verkossa toteutettavaan keruuprosessiin (sertifiointi, aikataulu jne.)			x
5. Tietovaatimusten yksinkertaistaminen		x ⁶	

⁵ EP ja neuvosto hyväksyvät neuvoston ehdotuksen pohjalta.

⁶ Komissio voi antaa delegoituja säädöksiä asetuksen (EU) N:o 211/2011 liitteen III muuttamiseksi jäsenvaltioiden sille toimittamien tietojen pohjalta.

6. Kansalaiset eivät voi käyttää oikeuttaan tukea kansalaisaloitteita		x ⁷	
7. Poliittisen keskustelun käynnistäminen	x		
8. Järjestäjien oikeudellinen vastuu			x
9. Eurooppalaisten kansalaisaloitteiden hylkäämisperusteet	x		
10. EP:n julkisten kuulemisten laajentaminen	x		
11. Sähköisten allekirjoitusten käyttöönotto	x		

⁷ Komissio voi antaa delegoituja säädöksiä asetuksen (EU) N:o 211/2011 liitteen III muuttamiseksi jäsenvaltioiden sille toimittamien tietojen pohjalta.